

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

องค์การบริหารส่วนตำบลบุ่งหวาย
ตำบลบุ่งหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

บทนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนที่เกิดขึ้นในองค์กร หากเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบในทางลบต่อองค์กร ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากสาเหตุต่างๆ ที่ค้นหาสาเหตุที่แท้จริง ได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องมีการคิดไว้ก่อนเสมอ การป้องกันการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน คือ การแก้ไขปัญหการทุจริตที่ก่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งหากองค์กรมีความตั้งใจจริงในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ ต้องมีการกำหนดเป็นนโยบายที่สำคัญของผู้บริหารสูงสุดขององค์กร และให้ข้าราชการทุกคนถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

การนำเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กรจะเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยเป็นหลักประกันได้ว่า การดำเนินงานขององค์กรจะไม่มีทุจริตในประเด็นเกี่ยวกับสินบน หรือในกรณีที่เกิดการทุจริตแบบไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบปัญหาจะน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือจะสามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบมากกว่าองค์กรอื่น เนื่องจากได้มีการเตรียมความพร้อมไว้ล่วงหน้าแล้ว

องค์การบริหารส่วนตำบลบุงหวาย ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมการประเมิน คุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ จึงได้มีการประเมิน ความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นเกี่ยวกับการรับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ขึ้น โดยมีการประเมิน จำนวน ๔ ประเด็น ได้แก่

๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย

๓. การจัดซื้อจัดจ้าง

๔. การบริหารงานบุคคล

เพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติได้ใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติราชการเพื่อมิให้เกิดการทุจริตในประเด็น เกี่ยวกับการรับ สินบนขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบลบุงหวาย ในโอกาสต่อไป

งานวิเคราะห์นโยบายและแผน

องค์การบริหารส่วนตำบลบุงหวาย

มีนาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

บทที่ ๑ บทนำ

๑

บทที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

๓

บทที่ ๓ แสดงผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

๕

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมหรือการรับสินบน

๒. สินบน หมายถึง ทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ให้แก่บุคคลเพื่อให้ผู้นั้นกระทำการหรือละเว้นไม่กระทำการตามที่ผู้จ่ายเงินสินบนต้องการ

๓. วัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการในการป้องกันการทุจริต จะสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงในด้านการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน การออกแบบและการดำเนินการตามมาตรการที่เหมาะสม จะสามารถลดความเสี่ยงด้านการทุจริตในประเด็นเกี่ยวกับสินบนได้ พร้อมกับการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรทุกระดับในองค์กร ถือเป็นอีกหนึ่งมาตรการในการป้องกันการทุจริตในประเด็นเกี่ยวกับสินบนและการทุจริตทุกกรณี

วัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต คือ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพที่สุดต่อไป

๔. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักของการบริหารความเสี่ยงขององค์กร ตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๒ กรอบการบริหารความเสี่ยงประกอบด้วย องค์ประกอบ ๘ ประการ ดังนี้

(๑) สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment) สภาพแวดล้อมภายในเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการบริหารความเสี่ยง ที่ส่งผลต่อวิธีการกำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

(๒) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting) องค์กรต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายการดำเนินงานก่อนที่จะระบุเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์/(เป้าหมายนั้นๆ โดยวัตถุประสงค์ต้องสอดคล้องกับการยอมรับในความเสี่ยง

(๓) การบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification) เป็นการระบุเหตุการณ์ความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น โดยพิจารณาจากปัจจัยภายในและภายนอก

(๔) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) การประเมินความเสี่ยงจะช่วยให้องค์กรทราบว่าเหตุการณ์ความเสี่ยง/ความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กรเป็นอย่างไร โดยการวิเคราะห์จากโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์และผลกระทบหากเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น

(๕) การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response) การคัดเลือกทางเลือกที่เหมาะสมกับการจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้น โดยจะต้องเลือกทางเลือกที่คาดว่าจะสามารถทำให้โอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

(๖) กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) คือ นโยบายและกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าจะมีการจัดการความเสี่ยง เนื่องจากแต่ละองค์กรมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเทคนิคการนำไปสู่การปฏิบัติเป็นการเฉพาะขององค์กร ดังนั้น กิจกรรมการควบคุมจึงมีความแตกต่างกันไปตามภารกิจของแต่ละองค์กร

(๗) สารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication) สารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กรในการบ่งชี้ ประเมิน และจัดการความเสี่ยง ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องทั้งจากแหล่งภายนอก และภายในควรต้องได้รับการบันทึกและสื่อสารอย่างเหมาะสมในด้านรูปแบบและเวลา เพื่อช่วยให้สามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูล เป็นต้น

(๘) การติดตามประเมินผล (Monitoring) ประเด็นสำคัญของการติดตาม ได้แก่

๑. เพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่า การจัดการความเสี่ยงมีคุณภาพ เหมาะสม นำไปประยุกต์ใช้ ในทุกระดับขององค์กร

๒. ความเสี่ยงทั้งหมดที่มีผลกระทบสำคัญต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ได้รับการรายงานต่อผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบอย่างไรก็ตาม ในการจัดทำระบบบริหารความเสี่ยง องค์กรต้องคำนึงถึงต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับเปรียบเทียบกับกันด้วย เพื่อพิจารณาถึงความคุ้มค่า นอกจากนี้องค์กรควรมีระบบในการติดตามและประเมินผลการจัดทำระบบความเสี่ยงภายในองค์กรเป็นระยะ เพื่อให้ทราบประเด็นปัญหา อุปสรรคที่จะต้องนำมาพัฒนาหรือปรับปรุงระบบบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

๖. ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน องค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย ได้มีการกำหนดขอบเขตในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย โดยประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ดังนี้

(๑) การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

(๒) การใช้อำนาจตามกฎหมาย

(๓) การจัดซื้อจัดจ้าง

(๔) การบริหารงานบุคคล

โดยในแต่ละประเด็นจะต้องมีรายละเอียดอย่างน้อย ประกอบด้วย

(๑) เหตุการณ์ความเสี่ยงและระดับของความเสี่ยง

(๒) มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง

บทที่ ๒

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

๑. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

การระบุความเสี่ยง เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทาง หรือเกณฑ์การปฏิบัติของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนย่อยในการระบุความเสี่ยง โดยให้ทำการระดมความเสี่ยง อธิบายรายละเอียดรูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงทุจริตเท่านั้น และในการประเมินจะต้องคำนึงถึงความเสี่ยง ในภาพรวมของการดำเนินงาน เรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงาน ตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยงหรือโอกาสต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้นๆ ในการทำงานที่ไม่อยู่ในขั้นตอนก็อาจเป็นไปได้ ในการระบุความเสี่ยงจะมีเทคนิคในการค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. การประชุมเชิงปฏิบัติการ
๒. การระดมสมอง
๓. การออกแบบสัมภาษณ์
๔. การถกเถียง หยิบยกประเด็นที่มีโอกาสเกิด
๕. การสัมภาษณ์
๖. การเปรียบเทียบวิธีการปฏิบัติกับองค์กรอื่น

๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง โดยใช้สีของไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

สถานะสีแดง ความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถใช้ความรอบคอบ ระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้

สถานะสีเขียว ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคนหลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk Level Matrix)

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ระดับ ๓ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตสูง

ระดับ ๒ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตที่ไม่สูงมาก

ระดับ ๑ หมายถึง เป็นขั้นตอนรองของกระบวนการ

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ ๓ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/
พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับที่รุนแรง

ระดับ ๒ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/
พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับที่ไม่รุนแรง

ระดับ ๑ หมายถึง มีผลกระทบต่อการกระบวนการภายใน/การเรียนรู้/องค์ความรู้

๔. การประเมินควบคุมความเสี่ยง

ระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน แบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

๑. ดี หมายถึง จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบ
ผลงาน องค์กรไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

๒. พอใช้ หมายถึง จัดการใช้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/
ผู้รับมอบผลงาน องค์กรยอมรับได้ มีความเข้าใจอ่อน หมายถึง จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการ
เพิ่มรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

๕. แผนบริหารจัดการความเสี่ยง /มาตรการป้องกันการทุจริต

การกำหนดแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง/มาตรการป้องกันการทุจริต มีการกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็น
แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรเพื่อให้หน่วยงานได้พิจารณาทำการเลือกภารกิจ

งานหรือกระบวนการหรือการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดหรือมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริต
นำมาประเมินความเสี่ยงต่อไป

บทที่ ๓

แสดงผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน องค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในการประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ จะมีการแสดงผลการประเมิน ในประเด็นต่างๆ จำนวน ๔ ประเด็นดังต่อไปนี้

๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง
๔. การบริหารงานบุคคล

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
องค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

ที่	ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง (โอกาส X ผลกระทบ)	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๑	การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกในการพิจารณา อนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๖๔	๑) เจ้าหน้าที่ที่มีการเรียกรับสินบนเพื่อช่วย ให้การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตง่ายขึ้น หรือ ได้รับการยกเว้น หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย	๔x๔ (สูงมาก)	๑) ประกาศนโยบาย No Gift Policy ๒) จัดทำแผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงานตามกฎหมาย เผยแพร่ ณ จุดให้บริการ ๓) จัดทำคู่มือการให้บริการประชาชน
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/ การให้บริการ ตามภารกิจ	๑) เจ้าหน้าที่ที่มีพฤติกรรมเลือกปฏิบัติกับ ประชาชน ผู้มาติดต่อ ๒) ใช้อำนาจตามกฎหมายเพื่อช่วยเหลือ ญาติหรือพวกพ้อง	๔x๒ (ปานกลาง)	๑) ส่งเสริมในการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม/ หลักธรรมาภิบาล ๒) ช่องทางการร้องเรียนเจ้าหน้าที่
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	๑) จัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตาม TOR ๒) เอื้อประโยชน์โดยการเป็นคู่ค้าหรือ คู่สัญญากับกิจการของญาติหรือพวกพ้อง	๓x๕ (สูงมาก)	๑) อบรมความรู้กฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ๒) อบรมความรู้เกี่ยวกับการซัดกันแหล่งผลประโยชน์ ๓) ส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน
๔	การบริหารงานบุคคล	๑) การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อ เลื่อนเงินเดือนไม่เป็นธรรม ๒) ช่วยเหลือญาติหรือพวกพ้องในการ สอบเข้า	๓x๕ (สูงมาก)	๑) การกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารงานบุคคล ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ๔) มาตรการแสดงเจตนาธรรมณ์ในการนำหลัก คุณธรรมมาใช้ในการบริหาร งานของผู้บริหาร

